RHAN 1
CRYNODEB AC ESBONIAD

Cynnwys

1. CYFANSODDIAD Y CYNGOR 2
2. BETH SYDD YN Y CYFANSODDIAD? 2
3. SUT MAE'R CYNGOR YN GWEITHREDU 4
4. SUT MAE PENDERFYNIADAU'N CAEL EU GWNEUD 5
5. TROSOLWG A CHRAFFU 7
6. PWYLLGORAU RHEOLEIDDIO A PHWYLLGORAU ERAILL 7
7. STAFF Y CYNGOR 8
8. HAWLIAU'R DINASYDDION 8
9. RHESTR TERMAU GWASANAETH 10

1. CYFANSODDIAD Y CYNGOR

Mae **Cyngor Sir Ceredigion** wedi cytuno ar gyfansoddiad sy'n disgrifio sut mae'r Cyngor yn gweithredu, sut y gwneir penderfyniadau, a'r gweithdrefnau a ddilynir i sicrhau bod y rheiny'n effeithiol, yn dryloyw ac yn atebol i bobl leol. Mae rhai o'r prosesau hynny'n ofynnol o dan y ddeddf, ac mae eraill yn faterion i'r Cyngor eu dewis.

Mae'r Cyfansoddiad wedi ei rannu'n 15 o Erthyglau (rhan 2) sy'n cyflwyno'r rheolau sylfaenol sy'n llywio busnes y Cyngor. Mae gweithdrefnau a chodau arferion mwy manwl i'w cael mewn rheolau a phrotocolau ar wahân ar ddiwedd y ddogfen.

Efallai y byddai'n fuddiol i chi ddarllen y Canllaw sy'n cyd-fynd â'r Cyfansoddiad hwn. Mae'r Canllaw i'r Cyfansoddiad ar gael ar wefan y Cyngor: http://www.ceredigion.gov.uk/eich-cyngor/ynglyn-cyngor/cyfansoddiad-y-cyngor/

2. BETH SYDD YN Y CYFANSODDIAD?

Rhan 2: Yr Erthyglau

Mae Erthygl 1 (Rhan 2) y Cyfansoddiad yn rhwymo'r Cyngor i wneud trefniadau effeithiol i gyflawni ei ddyletswyddau a'i gyfrifoldebau. Mae Erthyglau 2 – 15 yn egluro hawliau'r dinasyddion a sut mae'r rhannau allweddol o'r Cyngor yn gweithredu. Mae'r rhain fel a ganlyn:

- Aelodau'r Cyngor (Erthygl 2)
- Dinasyddion a'r Cyngor (Erthygl 3)
- Cyfarfod y Cyngor (Erthygl 4)
- Cadeirio'r Cyngor (Erthygl 5)
- Trosolwg a Chraffu ar benderfyniadau (Erthygl 6)
- Y Cabinet (Erthygl 7)
- Pwyllgorau Rheoleiddio (Erthygl 8)
- Y Pwyllgor Moeseg a Safonau (Erthygl 9)
- Trefniadau ar y cyd (Erthygl 10)
- Swyddogion (Erthygl 11)
- Gwneud penderfyniadau (Erthygl 12)

- Cyllid, contractau a materion cyfreithiol (Erthygl 13)
- Adolygu a diwygio’r Cyfansoddiad (Erthygl 14)
- Atal, dehongli a chyhoeddi’r Cyfansoddiad (Erthygl 15)
- Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Erthygl 16)

Rhan 3: Cyfrifoldeb am Swyddogaethau'r Cyngor

Mae Rhan 3 yn ymwneud â chyfrifoldeb am wahanol Swyddogaethau’r Cyngor h.y. pwy sy'n gwneud beth. Mae'r adran hon yn cynnwys 4 tabl manwl, sy'n nodi:

- (Rhan 3.1) Y Cyfrifoldeb am Swyddogaethau'r Cyngor - Tabl 1;
- (Rhan 3.2) - Y Cyfrifoldeb am Swyddogaethau Dewis Lleol - Tabl 2;
- (Rhan 3.3) Pwyllgorau'r Cyngor - Tabl 3; a
- (Rhan 3.4) Y Cyfrifoldeb am Swyddogaethau’r Cabinet - Tabl 4

Yn Rhan 3.5 mae'r Cynllun Dirprwyo i Swyddogion wedi'i nodi (Dirprwyaethau A-N - i'w dehongli'n eang) Mae'r cynllun yn dirprwyo rhai o swyddogaethau'r Cyngor a'r Cabinet i swyddogion ac yn nodi'r amodau ar gyfer unrhyw benderfyniadau a wneir trwy ddefnyddio'r dirprwyaethau, gydag Amodau Cyffredinol Dirprwyo i Swyddogion wedi’u nodi yn Nirprwyaeth A, i'w darllen ar y cyd â Rhan 3.1.

Rhan 4: Rheolau Gweithdrefn

Mae Rhan 4 y Cyfansoddiad yn manylu ar reolau sy'n ymwneud â gwahanol weithdrefnau'r Cyngor, sy'n ymwneud â thrafodion y Cyngor, ei strwythur a'i benderfyniadau. Mae angen y rhain er eglurder, tryloywder, cadw at ddeddfwriaeth ac i sicrhau bod y Cyngor yn rhedeg yn ddidrafferth, ac maent yn cynnwys:

- (Dogfen A) – Rheolau Gweithdrefn y Cyngor
- (Dogfen B) – Rheolau Gweithdrefn Mynediad at Wybodaeth
- (Dogfen C) – Rheolau Gweithdrefn Cyllideb a’r Fframwaith Polisi
- (Dogfen D) – Rheolau Gweithdrefn y Cabinet
- (Dogfen E) Rheolau Gweithdrefn Trosolwg a Chraffu
- (Dogfen F) Rheoliadau Ariannol a Gweithdrefnau Ariannol cysylltiedig
- (Dogfen G) Rheolau Gweithdrefn Contractau
- (Dogfen H) Rheolau Gweithdrefn Cyflogi Swyddogion

- (Dogfen I) Y Pwyllgor Rheoli Datblygu – Gweithdrefnau Gweithredol

Rhan 5: Codau a Phrotocolau

Mae Rhan 5 yn cynnwys codau ymddygiad y Cyngor, sydd gyda'i gilydd yn creu fframwaith moesegol gyda safonau ymddygiad y disgwylir cadw atynt. Mae Rhan 5 hefyd yn nodi Protocolau'r Cyngor, sy'n system/gweithdrefn o reolau i'w dilyn mewn rhai sefyllfaoedd. Mae'r gwahanol Godau a Phrotocolau yn yr adran hon yn cynnwys:

- (Dogfen J) Côd Ymddygiad yr Aelodau;
- (Dogfen K) Protocol ar gyfer y Berthynas rhwng Aelodau a Swyddogion;
- (Dogfen L) Côd Ymddygiad ar gyfer Cyflogeion Llywodraeth Leol;
- (Dogfen M) Protocol Trosolwg a Chraffu;
- (Dogfen M2) Protocol ar gyfer rhoi hawl i Aelodau'r Cabinet fynychu Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu;
- (Dogfen N) Protocol Ymgysylltu â'r Cyhoedd Trosolwg a Chraffu;
- (Dogfen O) Protocol Deisebau;
- (Dogfen P) Protocol y Gwasanaethau Cymdeithasol; a
- (Dogfen Q) Protocol Arfer Da i Aelodau ym maes Cynllunio

Rhan 6: Strwythur Rheoli

Mae Rhan 6 (Strwythur Rheoli) yn ddogfen sengl, Siart Sefydliadol y Cyngor. Mae'n gymorth gweledol defnyddiol sy'n dangos Prif Weithredwr y Cyngor, Cyfarwyddwyr Corfforaethol, Swyddogion Arweiniol Corfforaethol, gan gynnwys eu Rolau Statudol a'u prif feysydd cyfrifoldeb.

Rhan 7: Fforymau Ymgynghorol a Chynghorol

Mae Rhan 7 yn manylu ar y fforymau ymgynghorol a chynghorol (statudol ac anstatudol) a sefydlwyd, y Grwpiau Datblygu/Monitro Polisi Mewnol, y Partneriaethau yn Sir Ceredigion, Partneriaethau Rhanbarthol/Fforymau/Consortia/Cyd-bwyllgorau a Hyrwyddwyr Aelodau.

3. SUT MAE'R CYNGOR YN GWEITHREDU

Mae'r Cyngor yn cynnwys 38 o gynghorwyr a gaiff eu hethol bob pum mlynedd. Mae'r Cynghorwyr yn atebol yn ddemocrataidd i drigolion eu hadrannau etholiadol. Mae prif ddyletswydd y Cynghorwyr i'r gymuned gyfan, ond mae ganddynt ddyletswydd arbennig i'w hetholwyr, gan gynnwys y rhai hynny na wnaeth bleidleisio drostynt.

Mae'n rhaid i'r Cynghorwyr gytuno i ddilyn Cod Ymddygiad yr Aelodau er mwyn sicrhau safonau uchel yn y modd y cyflawnant eu dyletswyddau. Mae'r Pwyllgor Moeseg a Safonau'n eu hyfforddi ac yn eu cynghori ynglŷn â'r Cod Ymddygiad.

Mae'r Cynghorwyr i gyd yn cyfarfod fel y Cyngor. Mae cyfarfodydd y Cyngor ar agor i'r cyhoedd. Yn y cyfarfodydd hynny mae'r Cynghorwyr yn penderfynu ynghylch polisïau cyffredinol y Cyngor ac yn gosod y gyllideb bob blwyddyn. Mae'r Cyngor yn gyfrifol am ethol yr Arweinydd, mae'n nodi penodiad Aelodau'r Cabinet gan yr Arweinydd (gweler hefyd Erthygl 7.8 (Rhannu Swydd) yn Rhan 2 isod) ac mae'n penodi Aelodau i Bwyllgorau.

Mae Cod Llywodraethu Da'r Cyngor ar gael ar wefan y Cyngor.

4. SUT MAE PENDERFYNIADAU'N CAEL EU GWNEUD

Y Cabinet yw'r rhan o'r Cyngor sy'n gyfrifol am wneud y rhan fwyaf o'r penderfyniadau gweithredol beunyddiol. Mae'r Cabinet yn cynnwys Arweinydd y Cyngor ac o leiaf chwech, ond nid mwy na naw o Gynghorwyr eraill y mae'r Arweinydd yn eu penodi (yn amodol ar Erthygl 7.8 (Rhannu Swydd) yn Rhan 2 isod).

Cyhoeddir y busnes sydd i'w ystyried gan y Cabinet, y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu a'r Cyngor llawn yn y rhaglen waith ar gyfer y dyfodol. Mae cyfarfodydd y Cabinet, y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu, y Cyngor a Phwyllgorau eraill yn agored i'r cyhoedd ac eithrio lle bo materion personol neu gyfrinachol yn cael eu trafod, fel y diffinnir gan y ddeddf.

Mae'n rhaid i'r Cabinet wneud penderfyniadau sydd yn unol â pholisïau cyffredinol a chyllideb y Cyngor. Os dymuna wneud penderfyniad sydd y tu hwnt i'r gyllideb neu'r fframwaith polisi, bydd yn rhaid cyfeirio hynny at y Cyngor llawn i'w benderfynu.

Mae gan y Cyngor hefyd weithdrefn galw i mewn, lle caiff penderfyniad a wneir

gan y Cabinet, aelod unigol o'r Cabinet neu Bwyllgor o'r Cabinet neu o dan drefniadau ar y cyd, ei gyfeirio gan yr Aelodau at y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu perthnasol mewn rhai amgylchiadau (gweler y Weithdrefn Galw i Mewn yn Rhan 4 Dogfen E'r Cyfansoddiad).

Wrth wneud penderfyniadau a gosod polisïau a strategaethau, bydd y Cyngor yn ystyried egwyddorion ac amcanion **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015**, ac yn benodol:

y pum ffordd o weithio:

hirdymor, atal, cydweithio, integreiddio a chynnwys.

Bydd y Cyngor hefyd yn ystyried y saith nod llesiant:

Cymru lewyrchus, Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang, Cymru gydnerth, Cymru iachach, Cymru sy'n fwy cyfartal, Cymru o gymunedau cydlynus a Chymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu.

Wrth wneud penderfyniadau o natur strategol ynghylch sut i ddefnyddio ei swyddogaethau, bydd y Cyngor yn rhoi sylw dyledus i ba mor ddymunol yw eu defnyddio mewn ffordd sydd wedi'i chynllunio i leihau anghydraddoldebau canlyniad sy'n deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol, fel y nodir yn Neddf Cydraddoldeb 2010.

Wrth wneud penderfyniadau, bydd y Cyngor hefyd yn rhoi sylw dyledus i'w Bolisi Atal Caethwasiaeth a'i Ddatganiad Blynyddol Atal Caethwasiaeth, a lofnodir gan Hyrwyddwr Atal Caethwasiaeth a Chyflogaeth Foesegol y Cyngor, a gymeradwywyd gan y Cyngor ac a gyhoeddwyd ar wefan y Cyngor (www.ceredigion.gov.uk). Mae'r Polisi Atal Caethwasiaeth yn cynnwys 12 o ymrwymiadau Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi ac mae'n cyfeirio at brosesau a chyfrifoldebau diogelu'r Cyngor o dan Ddeddf Caethwasiaeth Fodern 2015.

Mae'r Cyngor yn cydnabod yr angen i roi sylw i'w ddyletswydd statudol o ran y Gymraeg, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, cydraddoldeb a'r ddyletswydd economaidd-gymdeithasol.

Mae gan Swyddog Monitro'r awdurdod i wneud newidiadau i'r Cyfansoddiad sydd eu hangen i sicrhau ei fod yn cydymffurfio â deddfwriaeth (y gyfraith) a mân faterion.

Mae gan y Cyngor Weithgor Trawsbleidiol sefydledig ar gyfer y Cyfansoddiad

hefyd, sy'n cyfarfod yn rheolaidd i drafod newidiadau i'r Cyfansoddiad ac yn gwneud cynigion i'r Cyngor ynghylch y newidiadau hyn. Bydd y Swyddog Monitro yn cadarnhau unrhyw fân newidiadau a wneir i'r Cyfansoddiad i Weithgor Trawsbleidiol y Cyfansoddiad (gweler hefyd Erthygl 14 – Adolygu a Diwygio'r Cyfansoddiad a Rhan 7).

Mae rhai penderfyniadau, sy'n ffurfio rhannau o'r Cyfansoddiad, megis Cyfrifoldeb Swyddogaethau'r Cabinet (h.y. pa aelodau o'r Cabinet, Pwyllgorau'r Cabinet, swyddogion neu drefniadau ar y cyd sy'n gyfrifol am ddefnyddio swyddogaeth benodol y Cabinet) yn cael eu cymeradwyo gan yr Arweinydd a'u cofnodi wedi hynny yn y Cyfansoddiad heb fod angen cyfeirio at Gyfarfod Cyngor i'w cymeradwyo.

5. TROSOLWG A CHRAFFU

Mae un Pwyllgor Cydlynu a phedwar o Bwyllgorau Trosolwg a Chraffu, sef pump i gyd, sy'n cynorthwyo gwaith y Cabinet a'r Cyngor yn gyffredinol. Maent yn ystyried materion sydd o bwys lleol. Mae eu cylch gwaith yn cynnwys craffu ar y gyllideb ac ar bolisïau a darpariaeth y gwasanaethau ac mae hynny'n gallu arwain at adroddiadau ac argymhellion ar gyfer y Cabinet a'r Cyngor. Mae'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu hefyd yn monitro penderfyniadau'r Cabinet. Gallant alw penderfyniadau'r Cabinet i mewn os yw'r penderfyniadau heb eu gweithredu eto. Mae hynny'n eu galluogi hwy i ystyried a yw'r penderfyniad yn briodol ai peidio. Gallant argymell bod y Cabinet yn ailystyried penderfyniad. Hefyd gall y Cabinet neu'r Cyngor ymgynghori â hwy ynglŷn â phenderfyniadau sydd ar fin cael eu gwneud ac ynglŷn â datblygu polisïau. Rhaid iddynt hefyd arfer eu pwerau a'u cyfrifoldebau o ran y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

6. PWYLLGORAU RHEOLEIDDIO A PHWYLLGORAU ERAILL

Mae dau o 'Bwyllgorau Rheoleiddio' sef:

- y Pwyllgor Rheoli Datblygu sy'n penderfynu ynghylch ceisiadau cynllunio ac sy'n nodi gwybodaeth ynghylch penderfyniadau cynllunio a'r

- Pwyllgor Trwyddedu sy'n penderfynu ynghylch ceisiadau sy'n ymwneud â thrwyddedau, tacsis a sefydliadau rhyw ynghyd ag adnewyddiadau ac adolygiadau.

Ceir hefyd:

- Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio sy'n cynnig ffocws corfforaethol ynghylch y materion sy'n codi o ran llywodraethu, rheoli risg, rheolaeth fewnol ac adrodd mewnol. Mae'r Cylch Gorchwyl i'w weld yn Rhan 3.3, Tabl 3.
- Pwyllgor Moeseg a Safonau sy'n ymdrin â materion sy'n ymwneud â'r Cod Ymddygiad, safonau a gollyngiadau ar gyfer y Cyngor Sir a'r Cynghorau Tref a Chymuned.

7. STAFF Y CYNGOR

Mae gan y Cyngor swyddogion sy'n gweithio i'r Gwasanaeth Cyflogedig i roi cyngor, gweithredu penderfyniadau a rheoli darpariaeth ei wasanaethau'n feunyddiol. Caiff y Gwasanaeth Cyflogedig ei arwain y Prif Weithredwr (a elwid gynt yn Bennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig). Mae gan rai swyddogion ddyletswyddau (statudol) penodol i sicrhau bod y Cyngor yn gweithredu unol â'r ddeddf ac yn defnyddio ei adnoddau'n ddoeth. Mae protocol ar gyfer y berthynas rhwng aelodau a swyddogion yn rheoli'r berthynas rhwng y swyddogion ac Aelodau'r Cyngor.

8. HAWLIAU'R DINASYDDION

Mae gan ddinasyddion nifer o hawliau wrth ymdrin â'r Cyngor. Cyflwynir y rhain yn fanylach yn Erthygl 3 (Rhan 2). Mae rhai o'r rheiny'n hawliau cyfreithiol, ac mae eraill yn dibynnu ar brosesau'r Cyngor ei hun. Gall amrywiol asiantaethau cynghori lleol a chwmnïau cyfreithiol lleol roi cyngor ynglŷn â hawliau cyfreithiol unigolion.

Lle bo aelodau'r cyhoedd yn defnyddio un o wasanaethau penodol y Cyngor, er enghraifft, rhiant â disgybl yn yr ysgol neu un o denantiaid y Cyngor, mae ganddynt hawliau ychwanegol. Nid yw'r rheiny wedi eu cynnwys yn y Cyfansoddiad hwn.

Dyma hawliau'r dinasyddion:

8.1 pleidleisio mewn etholiadau lleol os ydynt wedi eu cofrestru;

8.2 cysylltu â'r Cynghorydd lleol ynglŷn â materion sy'n eu pryderu;

8.3 cael mynediad at y Cyfansoddiad sydd wedi'i gyhoeddi, yn unol ag Erthygl 15, paragraff 15.3.2;

8.4 mynychu cyfarfodydd y Cabinet, y Cyngor a'i Bwyllgorau ac eithrio lle bo materion personol neu gyfrinachol neu faterion eithriedig yn cael eu trafod;

8.5 deisebu i ofyn am refferendwm ynghylch sefydlu Cabinet gyda maer;

8.6 cael gwybod pa fusnes sydd i gael ei ystyried gan y Cabinet, y Cyngor a'i Bwyllgorau a'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu neu'r Cyngor;

8.7 gweld yr adroddiadau a'r papurau cefndir y bydd y Cabinet, y Cyngor a'i Bwyllgorau'n eu hystyried a'r cofnod o unrhyw benderfyniadau a wneir gan y Cabinet, y Cyngor a'i Bwyllgorau, ac eithrio lle maent yn cynnwys gwybodaeth bersonol neu gyfrinachol a bydd copïau ar gael ar gyfer aelodau o'r cyhoedd am gost resymol;

8.8 cwyno wrth y Cyngor am y modd y mae'r Cyngor yn delio ag unrhyw fater drwy'r Weithdrefn Gwyno Gorfforaethol sydd ar gael i bawb yn swyddfeydd y Cyngor ac os gofynnir amdani.

8.9 cwyno wrth yr Ombwdsmon os credant eu bod wedi cael cam oherwydd nad yw'r Cyngor wedi dilyn ei weithdrefnau'n briodol. Fodd bynnag, fe'u hanogir i beidio â gwneud hyn hyd nes y byddant wedi defnyddio gweithdrefn gwyno'r Cyngor ei hun yn gyntaf;

8.10 cwyno wrth yr Ombwdsmon os oes ganddynt dystiolaeth y credant sy'n dangos nad yw Cynghorydd neu Aelod Cyfetholedig o'r Cyngor wedi dilyn Cod Ymddygiad yr Aelodau; ac

8.11 archwilio cyfrifon y Cyngor a mynegi eu barn wrth yr archwilydd allanol.

Mae'r Cyngor hefyd yn ymgynghori â'r canlynol (o bryd i'w gilydd ac o leiaf unwaith ym mhob blwyddyn ariannol) ynghylch i ba raddau y mae'n cwrdd â'i ofynion perfformiad:

- Pobl leol,
- Pobl eraill sy'n cynnal busnes yn ardal y Cyngor,

- Saff y Cyngor, a
- Phob undeb llafur sy'n cael ei gydnabod (o fewn ystyr Deddf yr Undebau Llafur a Chysylltiadau Llafur (Cydgrynhoi) 1992 (p. 52)) gan y Cyngor.

Mae’n rhaid i’r Cyngor annog pobl leol i gyfranogi pan fo’r Cyngor yn gwneud penderfyniadau ac mae’n croesawu cyfranogiad gan ei ddinasyddion yn ei waith. Pe hoffech wybodaeth bellach am eich hawliau fel dinesydd, cysylltwch â Swyddog Priodol y Cyngor yn Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron, SA46 0PA.

Mae Datganiad o hawliau aelodau’r cyhoedd i weld agendâu ac adroddiadau ar gael gan Swyddog Priodol y Cyngor.

9. Rhestr Termau Gwasanaeth

Mae rhestr o dermau defnyddiol a ddefnyddir yn y Cyfansoddiad wedi'i chynnwys isod:

Term yn y Cyfansoddiad	Ystyr
CONTEST	Strategaeth uno’r DU ar gyfer Rhwystro Terfysgaeth gyda phedair elfen: 1. Atal: atal pobl rhag dod yn derfysgwyr/cefnogi terfysgaeth; 2. Hela: atal ymosodiadau terfysgol; 3. Amddiffyn: cryfhau'r amddiffyniad yn erbyn ymosodiad terfysgol; a 4. Paratoi: lliniaru effaith ymosodiad terfysgol.
Bwrdd CONTEST Ceredigion	Bwrdd CONTEST amlasiantaethol,

	sy'n ystyried gofynion a goblygiadau lleol sy'n ymwneud â'r 4 elfen, ond sy'n canolbwyntio'n benodol ar ymateb lleol i'r gofyniad Atal. Mae'r Bwrdd CONTEST hefyd yn cael adroddiadau gan Banel Channel.
Channel	Swyddogaeth statudol awdurdod lleol o dan Adran 36 Deddf Gwrthderfysgaeth a Diogelwch 2015 i roi cefnogaeth i bobl sy’n agored i gael eu tynnu i derfysgaeth.
Panel Channel	Bwrdd partneriaeth amlasiantaethol strategol lleol sy'n goruchwylio gweithgarwch Channel. Mae Panel Channel yn adrodd wrth Fwrdd CONTEST Ceredigion (gweler uchod) a'r Bwrdd Diogelu Rhanbarthol (CYSUR).
Porth Cymorth Cynnar	Gwasanaeth Lles a Dysgu'r Cyngor, a elwid gynt yn Dysgu Gydol Oes, sy'n darparu gwasanaethau cymorth ac ymyrraeth, gwasanaethau ymddygiad, ieuenctid a chymorth cynnar. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn rhoi cefnogaeth ym maes tai ~~dysgu gydol oes a sgiliau~~, hamdden a lles.
Gwasanaethau Gydol Oed Arbenigol Porth Cynnal	Gwasanaeth y Cyngor, a arferai gwmpasu Gwasanaethau Plant a Gwasanaethau Oedolion. Mae'r Gwasanaeth bellach yn darparu gwasanaethau gofal a chymorth ar gyfer anghenion cymhleth a pharhaus.
Ymyrraeth wedi’i Thargedu Porth Gofal	Gwasanaeth y Cyngor, a elwid gynt yn Borth Ceredigion a, chyn hyn, Gwasanaethau Oedolion. Mae'r

	Gwasanaeth yn brysbennu, yn darparu ymyriadau wedi'u targedu, ~~gwasanaethau tai~~ ac yn darparu gwasanaethau uniongyrchol.